

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
 Helyben nazonoz uordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr
 Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 10 frt — kr
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczyn-tca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 2.

Fekete pontok a Keleten.

Megtörtént az, amit mindeddig hihetetlennek tartott az egész világ: Nikita montenegrói fejedelem, az oroszok csárjának barátja és Karagyorgyevics szerb trónkövetelőnek ipja, Belgrádba érkezett. Kétségen kívül utazásának oka más lesz, mint az, hogy lássa, hogyan érik a szerb szilva és pusztul a szerb sertés.

Ez utazásnak előzményeül szolgál az a fenyegető nyilatkozat, melyet Goluchovszky Agenor gróf, külügyminiszter, a delegációk ülésén Szerbiára vonatkozólag tón. Pedig Sándor szerb király el sem zárándokolt Moszkvába a csár koronázására, mint Ferdinánd bulgár, és Nikita montenegrói fejedelem. Ő ahelyett elment Athénbe a görög királylyal értekezni.

Mint ebből láthatjuk a keleti sakktableán a figurák már el vannak rendezve, sőt mozognak is már a tiszték, apionok (a parasztok) már régóta harcban állnak a törökökkel az egész vonalon, úgy a szárazföldön, mint tengeren.

Sőt megvolna már a »casus belli« is, ha a törökök elég hadereje és bátorsága volna hozzá. Mint ugyanis Athénből sürgönyzik, két görög vitorlás hajó, amely a krétai felkelőknek hadiszert s élelmet vitt, elfogott egy török torpedo-hajót, annak legénységét a német származású gépészen kívül mind egy szálíg lemészárolta, sőt ezt is később megölték, nehogy később tanuskodhassék ellenük.

Amint minket Bécsből értesítenek, ott

éber figyelemmel kísérik a keleti fejleményeket; de még az utóbb említett népjog-ellenes esetnek sem tulajdonítanak nagyobb fontosságot, mivel ez idő szerint nem tartanak még attól, hogy a keleti kérdésnek utolsó fölvonása bekövetkezett legyen.

Miklós csárnak folyó évi szeptemberben várható bécsi s berlini utjában megtaláljuk ennek a magyarázatát. Ameddig az összes oroszok és valamennyi pánszlávok korlátlan ura barátságos látogatásokat teszen a szomszéd nagyudvaroknál, addig nagyobb bonyodalmaktól nem lehet tartani.

Mi lesz azonban azután?

Vagy megegyezésre jutnak az érdekelt fejedelmek e kérdésnek akár békés, akár véres megoldása iránt — vagy pedig bizonyos föltételek mellett szabad kezdet fognak egymásnak biztosítani a cselekvésre nézve.

Harmadik nem létezhetik, már csak amaz egyszerű oknál fogva, mivel az egész világ tudja, hogy a balkáni államok mind együttvéve orosz parancsszóra készítik elő a keleti kérdés megoldását. Oroszország ennek pedig vagy hallgatag nézője marad, vagy önmaga áll az egész mozgalom élére, hogy a kénytelenségből annak idején elejtett san-stefanoi béke újabb s kelendőbb megújításával a pogány félhold hatalmát Európában megtörje s egyelőre Ázsiára szorítsa.

Az európai hatalmak közül Ausztria-Magyarország és Anglia van leginkább ez ügyben érdekelve, azzal a különbséggel azonban, hogy Angliát könnyebben

lehet kártalanítani a Konstantinápolyban elvesztendő pozíciójáért, sem mint monarchiánkat, mely nemcsak kereskedelmi s gyarmati oldalról nézi ennek a kérdésnek véstes fejlődését, hanem amely nagyhatalmi állásánál és érdek-szférájánál fogva nem szabad, hogy megtűrjön oly alakulást a Balkán-félszigeten, mely a két utóbbit veszélyeztethetné.

Ezzel számot kell vetnünk.

Másfelől azonban végre-valahára szembe kell szállani az ottani események fejlődésével. És e tekintetben komoly föladat nehezedik monarchiánkra. Képes-e és szükséges-e még tovább föltartóztatni a keleti kérdés oly megoldási módozatát, amely átalakítja a status-quo-t.

Lehel, hogy igen; talán nem!

Ez a körülményektől függ: ha Oroszország és Franciaország védő- s daczszövetsége kiterjed a keleti ügyekre is, akkor tekintettel az európai hatalmak indolenciájára, Ausztria-Magyarország nem bocsátkozhatik kalandokba. Mégis készen kell lennie minden eshetőséggel szemben.

A várakozás politikája ez esetben fölötte hálátlan, szinte határozottan káros lesz monarchiánkra. Mennél tovább engedjük izmosodni a balkáni kis államokat, annál kevésbé leszünk képesek befolyásunkat érvényesíteni rajtuk, esetleg ellenükre. Holott minél fejletlenebbek, annál könnyebben kénytelenek engedni a nyomásnak, melyet a hármasszövetség révén a keleti kérdés alakulására gyakorolhatunk.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A házasság próbája.

— Francziából. —

I r t a: H e r v i e u P á l.

Egyellen jelenet.

S Z E M É L Y E K:

Marcelle } Unokatestvérek.
 Gaston }

Gaston: Te bizonyosan azt hiszed, kis kuzin, hogy nagyon haragos vagyok.

Marcelle: Kedves uram, én magának nem hiszek semmit. Annyit tudok azonban, ha én férfi volnék, akkor sokkal büszkébbnek tartanám magamat, mikor egy társaságbeli *comme il faut* hölgy bizalmára méltatna.

Gaston: Ez annyit akar mondani, drága nagysám, hogy nekem is kellene magával duzzognom, ha magának tetszik velem duzzogni.

Marcelle: Hallgas, kérlek. Ha valahová ebédre hívnak, vajjon belenyulsz-e a tálba, mielőtt megkinálnának?

Gaston: A hasonlat nem vág be, sántikál.

Marcelle: Hogyan?

Gaston: Hiszen én voltam az, aki téged megkinált, te meg voltál az, aki hidegen azt mondta, hogy — köszönöm!

Marcelle: Csak az kellett volna még.

Gaston: A nőnek kell kellemmel, gráciával ékeskednie.

Marcelle: És a férfi?

Gaston: Őt illeti az erő.

Marcelle: Utálom magát.

Gaston: Ugyan mióta?

Marcelle: Mostantól fogva.

Gaston: És meddig fog ez tartani?

Marcelle: Mindig . . .

Gaston: Én pedig szeretlek.

Marcelle: Ezt elmondhatta volna előbb is; akkor, amidőn kívántam, ahelyett, hogy élcezkedett.

Gaston: Hát nem megmondtam már százszor; te azonban azt kérdeztél tőlem, hogy szeretlek-e attól a pillanattól fogva, hogy először megláttalak. Erre igen-nel feleltem. Mit adtál te nekem válaszul? Azt mondtad: »Ne hazudj; tudom, hogy az lehetetlen; legy őszinte.« Erre aztán nagyon is őszinte voltam.

Marcelle: És ekkor bevallottad, hogy csak akkor kezdted engem szeretni, amikor . . .

Gaston (közbevág): Micsoda? Csak kezdtem?

Marcelle: Igenis! Hogy azt az érzelmet, melylyel nekem tartozol, csak akkor kezdted magadban fölfedezni, amidőn már több bált együtt áttáncoltunk.

Gaston: És te amiatt elkezdted duzzogni.

Marcelle: Mert te, beszélgetésünk kezdetén, rá akartál szedni. Nem szeretem, ha gyereklánynak néznek . . .

Gaston: Hidd el, nálamnál nincs senki, aki léged szívesebben néz felőtt hölgynek és veled ézerint banni akarna.

Marcelle: És te nem féltél, magadnak ezt megengedni, miután mindenféle más dolgot is elmondtál, melyek közül egyik sértőbb volt a másikkal.

Gaston: Kérlek, bocsásd meg nekem.

Marcelle: Te bevallottad, hogy nem gondolsz mindig reám . . . így például, ha az utcán jársz vagy sétálsz, színházban vagy látogatásban vagy.

Gaston: En csak nyíltan s őszintén válszoltam a kérdésedre. Azt is mondtam: csak regényekben fordul az elő, hogy a hős mindig csak arra szoritkozzék, hogy egyes-egyedül szive hölgyével foglalkozzék. Tegyük fel például, hogy valakivel az utcán találkozzunk: akkor is szerelmünkről beszéljünk neki? Ő magáról beszél, mi is magunkról. Ilyenkor a szerelem szép álma okvetetlenül megzavartatik.

Marcelle: Hát legyen! Azt én is megengedtem. Annál szentebbeknek tartottam azonban azokat a pillanatokat, amidőn maga egyedül volt, akár otthon, akár kocsiiban vagy másutt.

Gaston: Esküszöm, mint az előbb is tettem, hogy olyankor mindig rád gondoltam.

Marcelle: Igen ám, csak hogy én azt nem hittem.

Gaston: Pedig azt állítottad, hogy barátaim sokkal nagyobb hódolattal viseltetnek a te barátnőd iránt.

Marcelle: Azt nem mondtam, hogy barátaid, hanem azt, hogy barátod: Jomery.

Gaston (meglepdve): Honnan tudod te azt?

Agliardi kardinális kitüntetése.

Mint előző számunkban jeleztük király 6 Felsege a távozó Agliardi biborosnak a Szent-István rend nagykeresztjét adományozta és annak átadásával br. Jósika Samu, 6 Felsege személye körüli minisztert bizta meg.

Ez a tény Bécsben s Budapesten első rangú politikai eseménynyé fejlődött, különösen ama tény kapcsán, hogy a királyi ház több hercege személyesen gratulált a biborosnak a kitüntetéshez, és hogy Goluchovsky Agenor gróf, Kállay Béni és Krieghammer báró közös miniszterek mindjárt ezután meglátogatták a kardinális, szerencsét kívánván neki a kitüntetéshez.

A kormányparti lapok hallgatnak az esetről, de a kormánypart körében azt sokféleképpen magyarázzák. Szél Kálmán, állítólag kijelentette, hogy a kitüntetés b. Bánffy miniszter tudta és akarata ellenére történt. »A k k o r n y o m b a n l e k e l l e n e m o n d a n i a,« válaszolt közéletünk egyik vezérlő férfia.

A független lapok egybehangzóan Bánffyt kegyvesztettnek mondják. A többi közt írják: A Bánffy által a nunczius ellen mult évi májusban megindított akció igen különös világitásban tűnik elő. Mert az a körülmény, hogy a Bánffy-kormány egyik tagja működött közre a bibornok e magas rendjellel történt feldiszi-tésében, a leghatározottabb dezavválása lenne mindazoknak a vádaknak, melyeket a miniszterelnök a bécsi nunczius ellen emelt és a leg-sújtóbb elítélése annak az akciónak, melyet a miniszterelnök a nunczius ellen indított.

Br. Fejérváry honvédelmi miniszter.

Mint nekünk Budapestről jelentik, ott teljességgel nem lepte meg a politikai köröket, hogy br. Fejérváry Géza, honvédelmi miniszter a Mária Terézia rend kancellárjává nevezte-tett ki.

Ő Felsege ekképpen kívánta jutalmazni a katoná szolgálatait egy hosszú pálya végén.

Br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ugyanis már közelebb megváltik állásától. Mint miniszter épp oly tarthatatlanná vált, amely kényes lett volna helyzete valamely magasabb

hadvezényletben. Holott a Mária Terézia rend kancellárja minden esetre kitüntetés számba megy, ámbár sokan nyugdíjazásnak tekintik, és így kellőképpen meg lesz jutalmazva azokért a szolgálatokért, melyeket a közös hadsereg érdekében tesz vala.

Politikai tekintetben br. Fejérváry Géza mint miniszter semleges maradt mindaddig, amikor az ugynevezett egyházpolitikai reformok ügyében, sajnos, ő is félretette azt az elvet, hogy katonának nem kell magát politikába ártani. Mégis el kell ismernünk, hogy ő ebben sem mint a Wekerle-Bánffyék radikalizmusáig és nem csatlakozott a frondörökhöz, hanem közreműködött abban, hogy a katonaság a kötelező polgári házasság »jótéteményeiből« vajmi keveset kapott és ugyszólván ki van véve alóla.

Báró Fejérvárynak, mint katonának lehet-nek mindenféle érdemei, mint magyar honvédelmi miniszternek azonban inkább hibáiról s félszeg rendelkezéseiről fog a világ megemlé-kezni.

Iskolai értesítők.

A Jászóvári prémontrei kanonokrend nagy-váradai főgymnásiumának az 1895/96-iki tan-évről szóló Értesítője. Közli: *Kotunovics Sándor* igazgató.

A derék fehérpapok vezetése alatt álló gymnásiumunk olyan hírnevet vívott ki magá-nak az utóbbi időkben a hazai középtanodák történelmében, hogy országszerte a legjobb hírű iskolák egyikének tartatik. Csoda-e hát, hogy a büszkeség egy neme fog el bennünket, vala-hányszor e gymnásiumunkat emlegetni halljuk. Nem tagadjuk mi, hogy ebben az érzelemben a hálának is része, nagyrésze van a tudós és hazafias rend irányában, a melynek kezei alól kerül ki városunk értelmiségének nagyrésze. És ez az elismerés, hála még nagyobb, még indo-koltabb lesz akkor, ha e tanintézetünknek az imént befejezést nyert tanévről szóló prospek-tusát átlapozzuk.

A bevezető értekezés: »A nagyváradai főgym-násium történetének harmadik és befejező része« a jó öreg Cséplő bácsi fiatal tollával

megírva. Erről az értekezésről, mely a három utolsó tanév értesítőjében jelent meg elmon-dottuk véleményünket már akkor, midőn külön lenyomatban néhány hónappal ezelőtt a könyv-piacra került. Az ezredéves örömmünep alkal-mából iskoláink egymással versenyezve iratták meg történetüket. Mi azt hisszük, nem csaló-dunk, ha azt állítjuk, hogy a nagyváradai főgymná-siumét aligha írhatta volna meg érdekesebben és tudományosabban más valaki, mint a mi rendházunk Nesztora, és e téren szaktudós is: Cséplő Péter.

E bevezető értekezés után az iskola ez évi történelme következik, s ezt a fejezetet a tanév egyik a mily nagy éppen oly szomorú ese-ménye: Makróczy Gábor halála nyitja meg. A helyén való csinos nekrológnak csak az a hi-bája, hogy a boldogultról, csak mint tanárról emlékezik meg, pedig ő pap is volt, s ezen ka-raktere az ő egyéniségétől el nem különbözhető még akkor sem, ha róla mint tanférfiuról em-lékezőnk is meg.

A beiratások a szokott időben és módon tartattak meg. Csakhogy ez a mód nem habo-zunk kimondani nem eléggé korrekt. Ami gym-násiumunk fentartásához sem az állam, sem a város nem járul egy fillérrel sem, s éppen azért arra kellene törekedni, hogy első sorban a kath. ifjuság kiképzésére adassék meg az alkalom. A méltányosság ugy hozná magá-val, hogy először a helybeli kath. azután a vi-déki kath. tanulók vétessenek fel és csak ha hely marad, a helybeli és vidéki más vallás-suak. A mai rendszer mellett, mely akkor és csak is akkor volna helyén, ha gymnásiumunk állami, vagy községi segélyben részesülne, fel-veszik először a helybelieket vallás külömbség nélkül és csak azután a vidékieket és pedig első sorban kath.-okat, s így akárhányszor meg-esik, hogy az ortodox zsidó gyermek bejut a kath. főgymnásiumba, míg a kath. tanulót az iskolák túltömöttsége folytán a kath. pap-tanárok kénytelenek elutasítani a kath. iskolából. Nem igazságos az sem, hogy a tanulóktól val-lásra való tekintet nélkül egyformán 33 forint 50kr. tandíjat szednek. Az osztóigazság ugy hozná azt magával, hogy az iskola fentartó kath.-ok egyszeres, a más vallásuak kétszeres, a zsidók

Marcelle: Visszaemlékeztem arra, amit ten-magad elbeszélte nekem; hogy mily vigasztal-hatatlan volt ő, mikor Clairette kisasszony be-teg volt.

Gaston: Hát azután? Mi következik abból?

Marcelle: Az rám oly hatással volt, mint a villám, amelynek fényénél világosan láttam, hogy neked nem sok bánatot okozott, midőn közel voltam ahhoz, hogy ideglázba essem.

Gaston: Ez a zseniális gondolat volt talán az oka, hogy megharagudtál?

Marcelle: Igen, de más is volt még... mert amint láttad, hogy boszankodom, annál inkább beszéltél effélékről.

Gaston: Igazad van, bevallom. Bizonyos pillanattól kezdve rossz kedved egy eszmét keltett bennem

Marcelle: Ugy volt az, mintha szántsán-dékkal azon lettél volna, hogy bennem utálatot kelts magad iránt.

Gaston: Valóban?

Marcelle: Te azt állítottad, hogy nem tud-nád megmondani, vajjon hűtelen lehetnél-e hoz-zám vagy sem.

Gaston: Végezetül azután elneveztél lump-nak, aki minden kötény után szalad.

Marcelle: Nem is tagadtad.

Gaston: Én csak annyit mondtam, hogy az ember még korántsem lump, ha szabadsá-gát megbecsülni s felhasználni tudja.

Marcelle: Sőt nem átalottad bevallani azt, hogy a férfiaknak mindig nagy örömet okoz, megcsalni azokat a nőket, akiknek szerelmet vallanak.

Gaston: No már engedd meg, ez csak akadémikus pszichologia volt. Mert hozzátettem, hogy abból még éppenséggel nem következik, mintha azt meg is tennék, ha meg van hozzá az alkalom.

Marcelle: Ez ugyancsak szép csürés-csava-rás. Hiszen hozzátetted, hogy őket többnyire csak az tartja vissza, nehogy kellemetlenségekbe keveredjenek.

Gaston: Amelyekhez első sorban a lelki-ismereti furdalásokat számítom. — Egyébiránt biztosítalak, hogy csak a többi férfiak olyanok, én nem.

Marcelle: Azt gondolod talán, hogy ez a terepere nekem örömet okoz? Különben te sokat eltitkolsz előlem, amit nekem nem mersz elmondani.

Gaston: Teljességgel nem...

Marcelle: Kérlek, hallgass már.

Gaston: És te, mi mindent mondtál, te?

Marcelle: Én csak annyit mondtam, hogy-jál engem békében.

Gaston: És azután?

Marcelle: Hogy nem is képzelheted, meny-nyit ártottál magadnak szemeimben.

Gaston: És azután?

Marcelle: Hogy még nem láttam olyan fa-tuskót, mint te.

Gaston: És azután?

Marcelle: Hogy te utálatos ember vagy.

Gaston: És azután?

Marcelle: Mit tudom én még mit... ami ajkamra jött. Nem emlékszem már arra.

Gaston: Helyes... Jól tudod, mennyire

dicsértem mindeddig szende lelkületedet, finom gyöngédségedet.

Marcelle: Elismerem!

Gaston: Azt is tudod, hogy kíváncsi va-gyok.

Marcelle: Óh, ami azt illeti, szívesen meg-engedem, hogy a világ minden hibája megvan benned.

Gaston: Tudod, hogy nagyon szeretlek és nőül akarlak venni.

Marcelle: Lehet — — ha hozzád me-gyek...

Gaston: Valamit meg akartam tudni, amit csak tetőled tanulhattam. Nem tudtam ugyanis, hogy van az a házas felek közt, hogy gyakran egy tekintet, egy semmisség rettenetes vihart tá-maszt. Most már körülbelül fogalmam van róla. — Egy próbát akartam tenni veled, szép kis kuzinom, és ez nekem minden várakozáson fe-lül sikerült...

Marcelle: Ah!

Gaston (halkan): Mégis övé az utolsó szó.

Pörös atyafiak.

Országgra szóló pörösködés biz e, és folyik százhuszonegy év és két hét óta s folyhatik még 1sten tudja meddig.

Ez a Tezséry-Demédy hagyaték pöre.

Bele van keveredve ebbe többé-kevésbbé Magyarország minden nemes családja, csakhogy némelyiknek a jussa meg nem érné egy instán-czia megírását.

pedig akik országszerte semmitsem áldoznak a középiskolai kiképzetésre háromszoros díjat fizessenek. — Így van ez a protestáns gimnáziumokban mindenütt. Így hozná magával a kölcsönösség elve nálunk is!

Beiratkozott az elmúlt tanévben 580 rendezes tanuló, s így a létszám az előbbi évekhez arányitva 16-al nőtt. A tanári testületben a tanév elején áthelyezés és a tanév folyamán elhalálozás miatt összesen három változás fordult elő.

A tanuló ifjúság vallás-erkölcsös nevelésére a tantestület minden lehető eszközt igénybe vett. Az iskola év alatt a fegyelmi állapotok kielégítőek voltak; az ország összes iskoláiból való kizáratás mindössze egy ízben fordult elő lopás miatt, míg az oltárszentséget meggyalázó szolnoki diákokat elegendőnek találta a miniszter ur csak a helyi gimnáziumból kizárni. A tanuló ifjúság egészségi viszonyai általában kedvezőtlenek voltak. Halálozás 5 ízben fordult elő. A difteritisz és vörheny járvány következtében az iskolák okt. 16-ától nov. 3-ig be is voltak zárva. Az elmúlt iskolai évben a főgymnasiumunkat következő magas egyéniségek tüntették ki látogatásukkal. Dr. Schlauch Lőrincz biboros püspök, Benedek Ferencz jászóvári prépost és Nátafalussy Kornél tankerületi főigazgató. A szellemi kiképzetés mellett a testi egészség fentartásáról is gondoskodva volt koresolyázás, fürdés, esolnakázás, kirándulások, tornajátékok stb. által. A tanuló ifjúság két ízben tartott iskola ünnepet: márcz. 15-én és a millenniumi emlékűnnepet máj. 9-én. Az ezredévi országos kiállításban főgymnasiumunk történelmével, a tanuló írásbeli dolgozataival, s az épület és egyes helyiségeinek fotografiájával vesz részt.

A harmadik fejezetből megtudjuk, hogy a tantestület 21 tagból áll, a melyből egyházi és rendezes tanár 18, világi és helyettes 3.

A tantárgyak tanítása teljesen a vallás-és közoktatásügyi miniszter által előírt tanítás terve szerint történt. A tornázás sikeres tanítására Rátkay József, van e ki e nevet nem ismeri? Tanítványai közül 23-at fel is vitt az országos tornaversenyre, s nem ő az oka,

hanem a nagy konkurrenzia, hogy a nebulók díj nélkül jöttek haza.

Az ifjúság Eötvös önképzőkörre az elmúlt tanévben is nagy szorgalommal és szép eredménnyel működött. Az első félévben 67, a másodikban 43 tagja volt. Legnagyobb irodalmi munkásságot úgy látjuk Ács Sándor VIII. o. t. fejtett ki.

Azt a nemes missiót, a melyet az ifjúsági segélyegylet évtizedek óta kifejti, az idén is folytatta. Az egylet vagyonának gyarapításához Dr. Berkovics Ferencz bátyja végrendelete értelmében 50 frttal járult. De azért levelét mi a magunk részéről nem nyomattuk volna ki a premontrei kath. főgymnasium értesítőjébe, mert azokat az eszméket, a melyeket itt pengtet: hogy a kath. vallás egyenlő lenne a zsidóval, mi nem osztjuk.

Az intézet különböző könyvtárai és szer-tárai az elmúlt tanévben szépen gyarapodtak. Ennyi örvendetes jelenség mellett van az évi jelentésnek két bántó statisztikai része: az egyik az, a mely a tanulás eredményéről szól. A nyilvános vizsgálatot tett 500 tanuló közül egy vagy több tantárgyból megbukott 146, ami a vizsgálatot tettek létszámának majdnem egy harmada (27%-a). Ennek oka a csonka tanéven kívül a tehetség és szorgalom hiányában keresendő; most azt észszerűleg nem kívánhatjuk a tanári kartól, a mit egyik laptársunk kíván, hogy a millennium öröme minden selejtes anyagot előbbre toljon, jó hírű iskolánkat asyllummá tegye.

A másik bántó dolog a tanuló ifjúság val-lási statisztikája. A beiratkozott 580 tanuló közül római kath. volt 251 és zsidó 102, a mi tekintve azt, hogy a helybeli reáliskola 242 tanulója közül 147 az az 61% zsidó, minden esetre megdöbbentő adat.

Jutalmul és buzdításul felemlítjük a minden kötelező tantárgyból jelesek (összesen 18) és jutalmazottak neveit:

Mindenből jelesek: Liszka Kálmán, Szegedy Géza I. a) oszt. Györgyi (Stern) Miksa, Schwartz Sándor, Strébéli Gyula I. b) oszt. Bucskó Miklós, Fekete Sándor, Szabó Frigyes II. b) oszt. Szuromi János III. a) oszt. Hetkó Péter, Remess László, Személy Kálmán III. b)

És éppen ezért nem tudtak kiegyezni száz-huszzonegy év óta.

Az örökösök mindegyikében zümmögve dörmög egy dörgedelmes dikezió s a kitörő zivatart megelőző csendet felhasználta a jó öreg Szilassy bácsi, a kiből összpontosul a pörös atyafiság bizalma és megnyitotta az ülést. Még pedig ama biztató szavakkal, hogy torkig van az örökös leszámolásokkal s vén napjaira pihenni óhajt. Azért hát leteszi a tisztjét, átadja a befolyt pénzeket az ügyész urnak és végképpen visszavonul, de — a jussát ő is fenntartja. Punktum!

Nosza, kezdődött a zsvaj! A kinek csak dikezió nyomta a mellét, az mind oda tolongott az ősz öreg ember mellé a saját jussát magyarázva s a mondatok végére eső pontokat ököllel rakták föl a zöld posztós asztalra.

Fogas prókátor legyen, a ki ebben a zajban szóhoz tud jutni, csak hogy a ki magára vállalta e századokra nyújtható pörnek a befejezését, az nem egy könnyen ijed meg egy-két száz pörös atyafitól.

S ilyen ember Bernát Béla ügyvéd is. Harsány hangon kiadta a jelszót:

— 1768. szeptember 15-én... (olyan csend lett egyszerre, hogy még az udvaron sétáló megyei rabok lánczörgését is meg lehetett hallani)... vette kezdetét a pör.

Igen, igen. Ezt szívesen hallják ők mindannyian.

Mikor aztán szóhoz jutott Bernát Béla, a család jelenlegi ügyésze, akkor aztán gondja

oszt. Bresztovszky Ernő, Fehér Adolf IV. oszt. Márkus Szilvius IV. oszt. Egri Ágoston, Glac B. Béla VII. oszt. Paskutz Traján VIII. oszt. tanulók.

Jutalmat nyertek: Strébéli Gyula I. b), Szabó Frigyes II. b), Remess László III. b), Bresztovszky Ernő, Fehér Adolf IV. oszt., Szunyogh Andor, Berkovits René V. oszt., Bud János, Des Echerolles Kruspér Gilbert, Márkus Szilvius VI. oszt., Glatz Béla VII. oszt., Kiss Sándor, Liszka Árpád, Markovits Manó, Szommer Nándor és Weisz Ignác VIII. osztályu tanulók.

Ezekben adtuk főgymnasiumunk millenniumi értesítőjének közérdekű adatait. ○

Előfizetési felhívás.

Folyó évi július hó 1-étől a „Tiszántúl” politikai napilapra új előfizetést nyitottunk.

A „Tiszántúl” zászlójára a katolikus s hazafias szellem és irány eme jelszavai vannak felírva: Isten, király, haza!

A „Tiszántúl” az egész országban a legolcsóbb politikai napilap.

Kérjük tisztelt elbarátainkat, hogy lapunk terjesztésével szent s hazafias elveinket minél szélesebb körben terjeszteni sziveskedjenek.

Az előfizetési feltételek a lap homlokán olvashatók. A szerkesztőség.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

- Julius 2. Közigazgatási ülés a városházán, d. u. 3 órákor.
- 4. A vadásztársaság tisztújító gyűlése d. u. 3 órákor a fogház épületben.
 - 4. A »Biharmegyei Nőegylet« választmányi ülése d. u. 4 órákor, az elnöknő lakásán.
 - 4. Jótékonycélu tánczvizgalom a p-szöllősi »Jéppince« helyiségében, a révi tűzkárosultak javára.
 - 5. A kereskedelmi csarnok évi közgyűlése d. e. 10 órákor.
 - 6. A megyei közigazgatási bizottság ülése d. e. 10 órákor.
 - 9. Városi közgyűlés d. u. 3 órákor.

* **Kiállítási hírek.** Frigyes főherceg tudatta, hogy szeptember hónapban meglátogatja a kiállítást. A sportbizottság elhatározta, hogy július és augusztus hónapokban nem fog pénzübeli jutalmakat adni, csakis érmekeket. — A gazdatisztek és erdőtisztek kongresszusa szept. 24-én lesz.

Van azonban az örökösök között olyan is, aki maga jussát világgért sem hagyná, holott a családi ügyész már krajczárookra kiszámította neki, hogy 347 frt 57 krt. kap és perköltség fejében fizet 728 frt és 20 krajczárt.

És ő mégsem hagyja.

Minden időben egyszer összegyülekezik a pörös atyafiság — egyezkedni s akkor rendezsen egy összevesznek, hogy százhuszonegy év előtt sem jobban, holott akkor milliókról volt szó s ma már csak ezerekről.

Ilyen családi gyűlés, vagy a hogy ők azt maguk között nevezik: sáfárokkali leszámolás volt hirdelve a mult év végére is és minden reménybeli örökös azt képzelte, hogy legalább is egy tarisznya pénzt hoz haza angyalfiának karácsonyra.

A gyűlést akkor Pestvármegye házában nagy gyűléstermében meg is tartották.

A hagyatéki pör aktáit ekhós parasztszekéren szállította oda az ügyész, a nagyteremben garmadára rakatta és a pörös atyafiak szörnyűködve nézték a tengernyi betűket, elsárgult foliántokat.

Lehetlek a teremben talán négyszázan. Volt köztük báró is és birómandlis szántóvető kurta nemes is. Mind derék, jól megtermett emberek, jeléül annak, hogy a család másfél száz év óta nem degenerálódott.

Mind úgy ismeri a család történetét, mintha gyermekkorától csak azt tanulta volna és úgy kitanulták már a törvénykönyv (corpus juris) ide vonatkozó paragrafusait, hogy mind-egyikük kész prókátor.

volt rá, hogy az utolsó szó mindig az övé maradjon.

Elmondta röviden azt, a mit mindenki úgy is tudott a jelenlevők közül, hogy a milliókat érő vagyon Tezséry László püspöktől származik, aki azt valami csodakuráért kapta adományba istenben boldogult III. Károly császár és királytól, a ki szegény nem is áldotta, hogy ily monstre-pörnek veti meg alapját ez adományával.

1768. szeptember 15-én veszték össze először a hagyatéki felett az örökösök s azóta húzódik a pör is.

A család ügyésze első és főkötelességének tartotta megállapítani a család leszámolását, rokonságát és összeköttetéseit. Ezt sikerült is megoldania négy évi szakadatlan munka után, mely idő alatt más ügyekben nem is dolgozott, ez a 15 leszámolási táblán kívül 132 iven meg van írva. Ebből kifolyólag megemlítette, hogy oly esetben, ha minden igénytartó jelentkeznék, nem volna elegendő a vármegyeház nagyterme, hanem a városháztéren kellene tanácskozniok.

Hétezer forint díjat kért e táblázatos összeállításáért, hanem erre már a báró is közbeszólt, hogy mégis csak sok lesz ez annak a kiderítéseért, hogy ő, hogy hol s mikor született. Megmondta volna ő azt maga is ingyen.

Egy kis vihar után megszavazták.

A táblázatok alapján kimutatta, hogy a vér szerinti rokonság kizáratott a pörből és jussát rögtön meg is kapta. A fennmaradt részen osztózik a pörös atyafiság. Közli a vagyon kimutatását, mely körülbelül 60,000 forintnak

*** Rekvium V. Ferdinánd lelki üdvéért.** Ma tartották meg V. Ferdinánd király lelki üdvéért az évente szokásos rekviumet, a budavári Mátyás templomban. A templom hajójának első padsorai fekete drapertával voltak bevonva, ép így a szentély padjai is, amelyekben az előkelőségek foglaltak helyet. A hajóban díszes ravatal volt felállítva. A főbejárattól a ravatalig a koronaórság díszbe öltözött legénysége állt sorfalat, a templomon kívül Botner felügyelő vezénylete alatt rendőrök tartották a rendet. Kévéssel 10 óra előtt foglaltak helyet a szentély padsoraiban: Lobkovitz Rudolf herceg hadtestparancsnok, Rohoriz altábornagy, téparancsnok, Pókay altábornagy, Csészák Benő és Károlyi tábornokok, továbbá Lengyel Béla a tud. egyetem rektora, Ponori-Thewrewk és Bognár dékánok, a tulsó oldalon Taboly kamarás, Pekáry József főkapitányi helyettes. A hajó padjaiban ültek Gerliczy Károly polgármester, Kulmann tanácsnok, Ohlhauser ker. előjáró, Medrey, Sebeich Károly, Frey Pál törv. biz. tagok, továbbá a helyórság nagyszámu törzs és főtisztje, s a közönség. A kormány távollétével tündökölt. A gyászmise 10 órakor kezdődött, melyen a szertartást Bogisich Mihály címzetes püspök, prépost végezte, dr. Nemes Antal, Enbesz Ede. Tihanyi főr. hitoktatók s több növendékpap segédletével. A szertartás alatt az egyházi ének és zenekar Vavrincez Mór rekviumét adta elő. A magán részeket Bummer Margit, Benza Gyuláné, továbbá Juhász Ferenc és Várady Sándor az operaház tagjai énekelték. A rekvium teljes egy órát vett igénybe, a mely után a közönség nagy tömegekben hagyta el a templomot, a melyet különösen sok idegen keresett fel.

*** Jubiláló plébános.** Marczinfalvi Dobos István, Szomoszló község plébánosa, a napokban ünnepelte lelkipásztorokodásának 25 éves jubileumát. A jubiláns lelkész elébb misét mondott, azután megható beszédet intézett híveihöz. Az isteni tisztelet után a község lakossága tisztelgett az ünnepelnél.

*** Nagyvárad közegészségügye.** Dr. Horványi Ferenc városi főorvos összeállította Nagyvárad város közegészségügyének június havi állapotáról szóló jelentését. Az elmúlt hónapban a város közegészségügye jónak mondható. A járványos betegségek közzül a vörheny 16 esetben lépett fel s 4 halálozást okozott. A hólyagos-himlő 2 esetben, hasi-hagymáz 1

esetben és a ronsoló toroklob 3 esetben fordult elő; de ezen betegségek egyetlen halálozást sem okoztak. A nyári melegek beálltával június hónapban a bélhurut megbetegedések léptek fel a gyermekek közt nagyobb számmal, míg május hónapban 7 gyermek halt el bélhurutban, addig júniusban 22 gyermeket ölt meg ezen betegség. Ezen az állapoton gyökeresen segítene egy gyermekkórház, mert a legtöbb gyermek halálát a szegénység s ebből kifolyólag a kellő ápolás hiánya okozza. Szegény beteg 241 ápolatott a város számlájára. Június hónapban élve született 57 fiu, 54 leány, összesen 111 gyermek; halva született 10 gyermek. Elhalt a hónap folyamán 63 férfi, 54 nő, összesen 117 egyén; tehát a halálozás hattal felülmúlja a születéseket. Azonban ha az elhaltakból levonjuk a 31 idegent, a szaporulat 25. Városrészek szerint elhalt: Újvárosban 36, Olasziban 28, Váralján-Velenczén 27 és a kórházakban 26 egyén. Ezek közzül 5 éven aluli 67, vagyis az elhaltaknak több mint fele. A legtöbb halálozást okozták: a tüdővész 18, rák 7, veleszületett gyengeség 9, tüdőgyulladás 13, bélhurut 22. Más betegségek egy pár esetben okoztak halált.

*** Kinevezés.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter, Nagy Béla okleveles tanítót a nagyvárad tankerületi főigazgatóságához tolnokká nevezte ki.

*** Az „Erzsébet leányárvaház kibővítése.”** Egy negyedszázad óta áll fenn Nagyváradon s működik áldásosan a bibarmegyei és nagyváradai nőegylet „Erzsébet” leányárvaháza. Százakra megy azon árvák száma, akik meleg otthon kitünő gondozást leltek a derék hölgyek buzgólkodása folytán ez emberbaráti intézetben s az elzúllás helyett gondos nevelésben részesültek. Az egylet érdemdu elnöknője és alapítója: özv. báró Gerliczy Félixné szül. gróf Korniss Lujza odaadó fáradozásának lehet első sorban köszönni az árvaház folytonos fejlesztését, a mely által a kezdetben kicsiny jótékony intézmény ma már egy hatalmas, működésében nagyhorderejű intézménnyé fejlődött. Ennek az áldásdu munkálkodásnak eredménye, hogy ma már szűknek bizonyult az árvaház

épülete. Báró Gerliczy Félixné urnő most az árvaház kibővítését tűzte ki célul. Beadványt intézett Nagyvárad város tanácsához, a melyben építkezési engedélyt kér az árvaház jelenlegi épületének kibővítésére és a régi helyiségek átalakítására. A benyújtott terv szerint egy hosszú szárnyépület toldanának a mostani árvaházhoz, a mely két nagy terem és több mellék helyiségre oszlatnék fel; az épület alatt magas pincze helyiségek vannak tervezve. A toldalék épületet még a nyáron felakarja a nőegylet építtetni.

*** Leczke Wlassics miniszternek.** Annak idején Brankovics patriarchát a verseczi püspök eskütelénel mellőzték. Brankovics módot keresett és talált arra, hogy egy kihallgatás alkalmával a király előtt ezt a mellőzést elpanaszolja. A király egy cercle alkalmával elmondta, hogy a mellőzés ténye őt nem kelle-mese érintette. Ennek következtében most Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter mentegetődző levelet irt Brankovics-hoz s ebben a levélben kifejti, hogy az eskütelétre vonatkozó intézkedések távirati uton történtek s így a mellőzés az idő rövidségének tudható be.

*** A budapesti egyetem szünideje.** A budapesti tudomány egyetemen ma ért véget az iskolai év s holnap megkezdődik a nagy vakáció, mely az idén az ezredéves ünnepre való tekintettel teljes három hónapig fog tartani. Az egyetemi központi iroda július 15-ig még állandóan nyitva lesz, de azontul dr. Lengyel Béla rektor csak minden kedden és pénteken délelőtt tart hivatalos órát az egyetemen. Az 1896—97-dik új iskolai évre a beiratások szeptember 20-án kezdődnek.

*** Vasutmegnyitás.** A magyar délkeleti vasutnak első szakasza, a versecz-gattajai vonal már közelebb megnyílik. A műtanrendőri bejárást a kereskedelemügyi miniszter július 2-ára tűzte ki. A bejáráson a miniszterium képviselőjében Képegy Árpád dr. miniszteri fogalmazó lesz jelen, a ki az értekezleten elnökölni is fog.

*** A müncheni osztrák-magyar követ kitüntetése.** Wrede herceg kitüntetése. Münchenből távirják lapunknak: A regensherceg ma átnyújtotta Wrede herceg osztrák-magyar követnek bucsukihallgatása alkalmával a bajor koronás érdemrend nagy keresztjét.

*** Kinevezések és áthelyezések a postánál.** A kereskedelemügyi miniszter Bucskó Koryolán postatávir dai gyakornokot a XI. fizetési osztály 3. fokozatába ideiglenes minőségű postatávir dai segéd tiszté; Kiss Károlyt pedig p-távir dai szolgává Bárandra kinevezte. — Áthelyeztettek mindannyian Nagyváradról: Huszler Jenő posta-távir dai tiszt Budapestre; Vitális Árpád p-távir dai segéd tiszt Budapestre; Baán László posta-távir dai altiszt Békés-Csabára.

*** Közbiztonságunk június hónapban.** Nagyvárad város közbiztonsága elég normálisnak mondható; hónapokon keresztül alig zavarja meg egy-egy nagyobb bűneset. Az elmúlt június hónapban az egy gyilkosságon kívül, a melynél Tivadar György v.-ábrányi lakost a Moskovits féle szállóhelyen agyonlőtték, — nevezetesebb bűneset szintén nem fordult elő. A nagyvásár azonban meghozta a tolvajokat. Ennek lehet tulajdonítani, hogy júniusban 72 lopás történt Nagyváradon. Egyéb bűnesetek a következők: súlyos testi sértés 5, könnyű testi sértés 9, csalás 4, sikkasztás 5, hatóság elleni erőszak 2 esetben követtetett el. Letartóztatva volt 89 egyén; ezek közzül a bíróság-hoz átkisér tetett 38, eltolonczoltatott 51. Kihágási följelentés 72 tetett. Június hónapban a Körözsebe fult Baly István 12 éves fiu, Léderer Herman házaló neje pedig, a ki többször volt a tébolydába, akasztás által öngyilkosságot követett el.

*** Új politikai napilap.** Kulesár Ernő, aki tizenkét év óta szerkeszti a Nemzeti Hirlapot, e laptól megvált, s új hetilapot indit *Népvezér* czim mel. A *Népvezér* Ugron Gábor pártjának

felel meg és kéri különféle ügyészi, bíróság már megállapított díjainak, 6000 forintnak a kifizetését. Ajánlja egyszersmind a békés kiegyezést, mely a vagyon felosztásához vezet legrövidebb ut.

Ekkor újból kitört a zsvaj. Mindegyik kész volna kiegyezni, csak a jussa meg ne rövidüljön. Ez pedig lehetetlen, hogy meg ne essék ott, hol milliókról van szó és csak ezek kerülnek elosztás alá.

S mikor az ügyész és elnök biztató szavaira már-már nyujtogatták egymás felé békejobbjaikat a pörös atyafiak, akkor csendes nyugalommal előállott az utolsó padok egyikéről valami vidéki atyafi, a ki egy — még ma kiskoru — örökös képviselt, kinek neve a listába fel sincs véve.

Nyugodtan oda lépkedett az elnök elé s elmondta, hogy új felosztást kíván saját kiskoru védenche érdekében.

De már erre felforr a szittyák vére. 121 év óta először van rá alkalom, hogy megegyezés jussanak s akkor előáll egy ember, a ki később talált születni, mint kellett volna, s halomra dönti az atyafiak minden kombinációját. Keresse a jussát törvényes uton, de ezt a kiegyezést ne zavarja meg.

Mint a lepattant nyíl után még tova rezeg a megcsappant hur, úgy morajlott még egy ideig a teremben a méltatlankodás vádja, a mig visszazökkent minden a kibékülés csendesebb medrébe.

Az arczok apródonkint felderültek s a kiferent bajszok — mint meganyai olajág — bárátságosan integettek egymásnak.

Ekkor állott elő Brigant ur. Bernát Béla, az ügyész elhalványodott. Ez a Brigant rögtön felrobbantja a kiegyezés áldásos művét. Csend lett, mikor kiállt: — Én Brigant Miklósnak vagyok az egyenes utóda, a ki 1764-ben nőül vette... — Eláll! Eláll!

Brigant ur el nem állt. Végigmondta be-tanult mondókáját, mely szerint ő a Tezséry Deményd vagyon egyedüli jogos tulajdonosa, melyett nevezett őse, Brigant Miklos teljesen és oszlatlanul birt.

Hogy felzudult erre az atyafiság! Még az ügyész is alig jutott szóhoz. Hanem amikor megkapta a fonalat. ő is elmondta a maga véleményét egy lélegzetvételle Brigant urnak.

— Uram! Ön a 85-ben tartott utolsó gyűlés óta legalább százszor nálam járt, legalább száz levelet intézett hozzám. Én önnek százszor elmondtam, és százszor megirtam, hogy az említett Brigant Miklos családjának magva szakadt és ön más valami Brigant, a kinek tulajdonképen semmi köze sincs a Tezséry-Deményd hagyatékhöz...

Egy áltaiános sóhajban oszlott szét a megdöbbenés.

... Különb en is figyelmeztetem az urakat, hogy igyekezzenek kiegyezni, mert rövid idő mulva én teszem zsebre az egész hagyatékot és a pör még akkor is eltarthat 121 évig.

Erre aztán ijedtében minden kiegyezés nélkül szaladt széjjel a pörös atyafiság.

Igy csinálják ők azt már százhuszonegy év és két hét óta.

J. Virág Béla.

lesz a hetilapja. Előfizetési ára egy évre 4 frt. Mutatványszámokat ingyen küld a *Népvész* kiadóhivatala (Budapest, Práter-utca 44. sz.)

* **Érdekes sajtópör.** Szegedről jelentik: A szegedi sajtóbíróság ma egész nap reggel óta tárgyalja a Stefanovits temesvári árvaszéki elnök által Tyoszy aradi szerb tanító ellen indított sajtópört. Tyoszy Stefanovicsot, aki a szerb egyházmegye alelnöke, a hitközségnek és az iskolaszéknek elnöke, tömérdek váddal megtámadta az újvidéki Strázsa nevű szerb lapban, sőt még tolvajnak is nevezte. A tárgyalás nagy érdeklődés mellett folyt egész nap, éjfélkor még tart, reggelig be sem fejezhető. Az eddigi tárgyalás folyamán az aradi és temesvári szerb egyházi hatóságokról a tanúk pénzkézelési hibákat bizonyítottak.

* **Gyűlések a városházán.** Nagyváradi város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön délután 3 órakor tartja a havi rendes közgyűlését. — Nagyváradi város közgyűlése pedig a jövő csütörtökön, július 9-én délután 3 órakor lesz.

* **Az aradi mérnökök Nagyváradon.** A nagyváradi mérnökök és építésszek a múlt évben tanulmányi kirándulást rendeztek s ez alkalommal Aradot is meglátogatták s az ottani kollégák szívesen látott vendégei voltak. A szíves vendéglátást viszonzni akarván, a nagyváradi mérnökök és építésszek meghívták az aradi mérnököket és építésszeket. Július elsejére volt kitűzve az aradi vendégek átrándulása, azonban a látogatást szeptemberre elhalasztották.

* **Ezer forintos lopás.** Weisz Gottlieb katonavárosi lakostól összes megkaporított pénzét, mintegy ezer forintot elloptak. A tudatlan izraelita tudomására is hozta ezt valamelyik rendőri közlegnek — mint ő állítja, s azóta hallgatnak a pénzével is, az ügyével is. E dologban az a mulatságosabb, hogy hivatalosan nem hogy nem vették tudomásul ez ügyet, hanem még utbaigazítást sem adtak a tudatlan embernek, hogy hol keresse a pénzét. Azért mégis röndnek muszáj lönnyi! De a váradi lakosság nem igen bizik benne.

* **Lopják a czölöpöket.** Többször hangzot tak fel már panaszkok, hogy a »rét« városrész rendezélen útain, a szekereknek a járdára való bemenése ellen felállított oszlopokat lopkodják. Tegnap is elloptak három ily oszlopot, de hogy kilehet a tolvaj, nem tudják kideríteni.

* **Egy lövés nyomorékja.** Egy előkelő nagyváradi urnál szolgált Kis Béni kocsislegény. Tegnap gazdája fegyverét tisztogatta s valahonnét egy patroli szerzett és próbálta a fegyverbe illeszteni. Eközben a kakas lecsattant és a serét szemek a szerencsétlen lába fejébe fúródott. A lábot alkalmasint amputálni kell s gazdája szállásán fogják a felgyógyulásig ápolni.

* **Halálba kergette a betegség.** Józsa Imréné érmihályfalvai szegény asszony egy év óta igen súlyos betegségben szenvedett. Szegény vagyoni körülményeik folytán férje nem ápolhatta, mert dolog után kellett néznie, hogy élelmöket megkeresse. A napokban korán reggel kiment az ember a szántóföldre s egyedül hagyta otthon beteg nejét. Délután a szomszédok vették észre, hogy a beteg nő felakasztotta magát a szoba mestergerejére. Mire férje levágta, már rég meghalt az asszony. Az öngyilkosságot valószínűleg betegsége miatt való bánatában követte el.

* **Dúvad elszaporodása.** Beregmezei F. Kis-Bisztra községből írják, hogy ott rendkívüli módon elszaporodtak a vadkanok és medvék. A krumplit és zabot már a mezőkön felállított viskókból őrzik a lakosok. A viskók előtt tüzet raknak, azután egész éjjel át reggelig kürtölnek, hogy a vadakat elriasszák. A nép fegyvert nem tart, mert szegénységénél fogva fegyvertartási adót fizetni képtelen s így a vadak összes terményeit elpusztítják. A vadak úgy annyira vakmerők, hogy még a plébánia előtti krumpliföldre is ellátogatnak. A hatóság hivatalos vadászatot, fel nem fogható okokból, eddig még nem rendelt el.

* **Betörés rendőri segédlet mellett.** Sok eset fordul elő Váradon, mikről semmi tudomással nem bír a rendőrség. De már olyan eset, hogy maga a rendőrségi közeg is segédkezzék (persze tudtán kívül) valósággal »operetté«-be illik. A napokban előfordult egy ilyen eset ami szerencsétlen városunkban. Egy pokol utcai ház kapuját nyitotta ki két megtermett legény szép holdvilágos éjszaka s az udvaron levő pinczébe hatoltak. A ház urai nem voltak otthon s így éppen derekasan végeztek munkájukat a zsiros bodonok és boros hordók és több ily tárgyak közül s ekkor érkezett oda a rend (csodálatra méltó) éber őre. De a két csavargó nem jött zavarba, hanem a rendőrt is megkínálták borral s elhittették vele hogy ők a házigazda megbízásából pakolnak, sőt még a lámpát is a kezébe nyomták s a rendőrrel világították meg az utat, a merre ők a lopott tárgyakat hordták a kapu előtt álló szekérre, aztán szerencsésen elhajtottak. És erről mai napig sincs tudomása a rendőrségnek, de mi nem hallgathatjuk el, hanem az olvasók tudomására hozzuk azon megjegyzéssel, hogy ilyen is csak a nagyváradi rendőrséggel történhetik meg.

* **Uj vér.** A párisi orvosi körökét élénken foglalkoztatja egy új gyógymódszer. A vér kimosása ezímen ir erről ujabban Lepin lyoni tanáregy francia orvosi szaklapban. A sósvíznek befecskendését a vizszerekbe a czéliből, hogy a szervezet és szövetek nedvességét pótolják, már e század első harmadában tanulmányozták, a midőn az 1830-ban dühöngő kolera alkalmával kísérleteztek e módszerrel. De ma ez az eljárás más ezímen és más czéliből éled fel újra. Ma a sósvíz a vérbe és a vér útján a szervezet szövetébe azért juttatják, hogy a szövetekben képződő és a vérben felhalmozódó kóros anyagokat a beteg szervezet által produkált mérgeket — toxinokat — onnan kimossák. Sahli svájci tanár azt írja, hogy ily módon egy súlyos uraemiában szenvedő és két tifusz után nagyon legyengült beteget mentett meg és napról-napra szaporodnak az idevágó sikeres eredményekről a referátumok. A vért mint a betegségek főtényezőjét a mi orvostudoraink első sorban ismerték fel és tanulmányozták, ma ujabban a vér és szövetnedvek jelentősége képezi a budavárlataik tárgyát. Az élet vegyi folyamat, e vegyi folyamatban a vér és a szövetnedvek a vegyi hatóanyagok oldó és vivőszerei, ha ezekből a veszedelmes tényezőket kiküszöbölni, lecsapni, vagy közömbösíteni sikerül — ment marad az egyén a betegségtől. Ha ezek után a szervezetbe oly anyagokat sikerül bevinni, melyek onnan már kifogytak, ha a különféle mirigyek váladékait kívülről sikerül a szövetnedvek útján bekebelezni, akkor leküzdjük az öregedés fatális következményeit is. Látható, hogy tudományunk haladása elődeink életelixirje számára kivívni készül az utókor elismerését. Egy előre azonban még csak a tudományos megokolásnál tartunk — írja a Gyógyászat cz. orvosi szakközlöny.

* **Két katonai rendelet.** A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy azok az egy éves honvédönkéntesek, a kik a tisztí vizsgálatot jó eredménnyel tették le, de tisztékké anyagi viszonyaik miatt ki nem nevezhetők, hanem csak hadapród-tiszthelyettesekké, felszerelési és ruházati tárgyaikat nem tartoznak saját költségükön beszerezni. A közös hadsereg kitűnő minősítésű altisztjeinek egy részét, kiknek megvan a megfelelő műveltségük, hadjárati esetére mint népfelkelő tiszthelyetteseket vezetik a létszámon. A közös hadügyminiszter a csapattest-parancsnokok figyelmét föl hívja a közleményre és meghagyja, hogy ez irányban való fölterjesztéseiket ezután minden évben június és deczember végével egyenesen a közös hadügyminiszteriumhoz tegyék.

* **Rövid hírek.** *Uj anyakönyvvezető.* A belügyminiszter a dombroványi anyakönyvvezetői hivatalhoz Bottó József oklev. jegyzőt nevezte ki helyettes anyakönyvvezetővé. — *Tanítói fizetés az állampénztárból.* Az apátkereszturi ev. ref. iskola tanítójának a fizetéséhez, hogy az évi 300 frt legyen, a miniszter az állampénztárból évi 184

frtot engedélyezett. — *Marharakodó állomások* nyilvánította a miniszter Madaras, Karczag-Vásár-tér és Tisza-Szöllős vasuti állomásokat. — *Eltűnt fiu.* Bojt községben Bundik Lajos 16 éves kocsis fiu a mezőről eltűnt. Országosan körözik. — *Ingyenes tanfolyam dadogók tanítására.* A vakok országos intézetében július 2-án kezdődik meg a dadogók és hebegők oktatására képesítő tanfolyam. A tanfolyamra eddig mintegy 60 tanár, tanító és tanítónő jelentkezett, kik közül 45—50-en a saját költségükön töltik el a tanfolyamra szánt időt a fővárosban. A tanfolyam hallgatása teljesen ingyenes. — *A budapesti vámház-téri Dunahíd terhelési próbája.* A kereskedelmi miniszter arról értesítette a főváros tanácsát, hogy a fővámház-téri új Dunahíd terhelési képességét próba útján meg akarja állapítani. E végből a miniszter 80 ezer darab trachit kockakövet szándékozik a hidra helyzetni és fölkerítte a fővárost, hogy ezen könyagot adja a rendelkezésére. — *Boldog város.* Eperjes város dicsekedhetik ezen epithetonnal, mert a múlt évi zárszámadásai 7000 frt föléleggel zárulnak. — *A lomnici emlékoszlop megáldása.* Az ezredévi ünnep alkalmából a Kárpát-Egyesület a lomnici csucs tetejét díszes emlékkövel jelöli meg. Az emlékkövet vasárnap, e hó 28-án áldották meg nagy ünnepélyességgel a budavári Mátyás-templomban. — *Millenniumi alapítvány.* A debreczeni I. takarékpénztár 25.000 frt alapítványt tett egy szeret-házra; az eperjesi takarékpénztár, pedig 10,000 forintról szóló millenniumi alapítványt létesített a város czéljaira. — *Monte Carlo legutabb áldozata.* Nizzából jelentik: Morlaix közelében Potibon váltóügynök agyonlőtte magát. Levelet hagyott hátra, melyben azt írja, hogy montecarlói veszteségei miatt lett öngyilkossá. — *A nemzetközi táviratkonferencia tagjai* kipihenvén az aldunai kirándulás fáradalmait szerdán teljes ülésre gyűltek össze az Akadémia termeiben, hol a konferencia állandó helyiségét minden lehető kényelemmel rendezték be. Van a konferenciának külön posta-, távirat- és távbeszélő hivatala. — *Gyárégés.* Reichenbergből sürgönyözték: A Liebig J. és t.-féle pamutfonó-gyár teljesen leégett. Több emberélet is esett áldozatul. Eddig egy halottat és 25 sebesültet találtak. A szomszédos házak is lángban állnak. — *Mégmenekült turisták.* A Kufsteinből jelentik, hogy az összes turisták, a kiknek szombat óta nyoma vesztett és a kik a Kaisergerbirget megmászták, szerencsésen visszatértek. — *Emberélet egy kalapért.* A Penzingből Bécsbe közlekedő helyi vonaton kedden este a vasuti koci nyitott előrésében több utas között állt Neumann Miksa bécsi kereskedő, a kinek kalapját egy szélroham lekapta fejről, hogy ismét kalapja birtokába juthasson, leugrott a teljes erővel haladó vonatról és zuzott koponyával félholtan terült el a földön. — *Három ember tűzhalála.* A la vaux-i gőzmalomban tűz ütött ki s oly gyorsan terjedt tova, hogy három ember a lángokban lelte halálát. Egy munkás az ijedség következtében megőrült és több ember megsebesült.

Agliardi magyar származása.

Agliardi kardinálisnak, a bécsi prononciusnak magyar származásáról a legutóbbi hír, az, hogy voltaképp az Ajándi magyar familiából származik. Nem tudjuk, mi az igazság a bécsi lap hírében, de egy bájos mesét és egy történelmi tényt mi is tudunk az ajándi Agárdy magyar familiáról. Zemplénmegye délkeleti sarkán, a Latorcza-Laborcz- és Bodrog határolta gyönyörű vidéken, a mely tele van a régi idők omlott emlékeivel, a Tisza-kertek ölében fekszik Agárd kis község, részben a jászói premontreiek birtoka. A falu homokos dombjáról meglátszanak a géresi, királyhelmezi és semjéni-bádagos tornyok. Csupa semjék, nádas, kalokányos, hináros lápvídek volt valaha. A mese, a melyet gyermekkoromban hallottam, az öreg juhásznénktől, azt tartja, hogy a géresi határban lakott valamikor az utolsó tündér. Lápi virágokból volt a palotája s úgy lépegetett vízi lilioról-vízi liliorra. A virág kelyhe még csak meg sem hajlott a lábai alatt. Köréje gyűltek a vízi madarak; a kócsag, a daru, a gém bókolvá kísérték útjában. Sárga arany ha uszott utánna és csillogott a napsugarban.

Büvös nótázása messze elhangzott. Sok ifjú legény begázolt a lápok közé, hogy elfogja a tündért, de egytől egyig ott pusztultak el a vízi lencsés, hináros vizben. Meghallotta a csalogató nótát az Agárdy uraság legény fia, meglátta a szépséges tündérleányt és föltette magában, hogy az lesz a felesége vagy senki más. Valami javasasszony tanácsolta vagy talán a tündérleány messzezengető szava hirdette, hogy őt csak olyan fehér lovon lehet föltalálni, a melynek szűz hátát még nem ülte senki és ha neki iramodik, szinte röpköd, hogy a lába sem éri a földet.

A feleszi papoknak volt egy ilyen harmadfü csikólova. Még a négy patája is fehér volt csak a szemepárja villogott zöldesen. Selymes, fehér sörénye a térdét verte. Mikor futott, mintha szárnynyá alakult volna a sörénye. A feleszi fehér barátok azt mondták az agárdi urfinak, hogy nem eladó a paripa semmi áron, hanem azért az agárdi birtokért odaigérték és a szerelmes legény oda adta érte a nagy ősi dominiumát. Aztán fölült a fehér lóra s megeresztette a kantárszárát. A ló bevágatott a géresi semjékekbe. Sörényéből csakugyan szárnyak nőttek s az urfi csakugyan megtalálta a tündérleányt s ott élt vele a lilomokból készült palotában. Hanem az első édes csók után levállott a tündérleányról a tündérség s ez az oka, hogy egyszer csak elsülyedt a szerelmes párral a lilompalota a tó fenekére. Ez a mese nem egészen mese. A feleszi országos levéltárban van egy okmány, mely szerint a prépostság a tizenhatodik század végén megvette Agárdy Lajostól, az egészen fiatal agárdi földes uraságtól a dominiumát — egy paripáért, semmi többért, csak egy paripáért. Volt ennek egy bátyja vagy öccse: Agárdy Dénes, a ki valami főbenjáró bünbe esvén, kiköltözött tengeren tulra, messze Taljánországba. Talán ez az Agárdy Dénes volt az Ajárdy, Agárdy, Agliárdy pronunzius magyar őse.

Lapunk egyes számai a következő hitelekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenuirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégénél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca-
Frankl Mari tőzsdé és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

A megszökött rabok.

A rendőrség a legnagyobb erélyvel üldözi a megszökött Affendakisz és Kázárt. A rendőrségnek minden ügyes titkos rendőre mozgósítva van ellenük, sőt polgári ruhába öltöztették és nyomozásra küldték azokat a rendőröket is, akik a két betörőt ismerik. A nyomozást a rendőrség úgy benn a fővárosban mint a környéken folytatja, de leginkább a Dunamentén keresik őket, mert a legtöbb jel arra vall, hogy ezen az uton igyekezzenek a betörők menekülni. Cs epe l községen láttak is két embert, akik Affendakiszhoz és Kázárhoz hasonlítottak és sietve mentek keresztül a községen. A titkos rendőrök keresték is őket, de a két embernek nyoma veszett. A szökés alkalmából érdekes megemlíteni, hogy Affendakisz két másik társa P a p a k o s z t a és S t a h l i ó, továbbá K á z á r mikor első elfogatásuk alkalmával hat hétig a rendőrség második emeleti fogházában voltak, már akkor megakartak szökni. A fogház folyosójának a falára valamelyikük hűten lerajzolta a főkapitányság épületének tervrajzát, pontosan megjelölve az ajtókat. Mindenféle kifogással akarták könnyebbíteni rabságukat, de hiába, az őrség éber volt. Affendakisz akkor a tolonczházi fogházba vitték,

hogy ne érintkezessen sehogysem a három jó madár. A rendőrség különben megküldötte a részletes köröző levelet, a személyleirással és arcképekkel együtt, az ország összes rendőrségének és csendőrhatalóságainak. A köröző levél így szól:

Rabszökevények.

Folyó hó 30-án d. u. 1 órakor a pestvidéki kir. törvényszék fogházából betörés miatt fegyházra ítelt Affendakisz Perikles és lopás miatt hat évi fegyházra elítelt K á z á r Ambrus megszöktek.

Személyleírás:

A f f e n d a k i s z Perikles. Születési helye: Alexandria, Egyiptom; kora: 1865; állapota: nőtlen; beszél: görögül, olaszul, arabul; testalkata közép; arczszíne barnás; homloka domború; szeme barna; szája kicsiny, keskenymetszésű; bajusza fekete, vékony; illetőségi helye Athén, Görögország; vallása gör. kel.; foglalkozása mérnök, oklevél nélkül; nagysága 165 cm; arca széles; haja barnás, baloldalt választja; szemöldöke fekete vékony; orra kicsiny; fogai épek; szakálla beretvált; különös ismertető jelei balkezén a mutatóujjának első perczén belül vágástól eredő sebforradás, hasán a köldök felett lencse; bal szája széle felett kis lencse.

Ruházata sötétkék saccó; nadrág, mellény valamivel világosabb. Kopár öltözetnél fekete kemény kalapja és fekete nyakkendője van. Saját cipője.

K á z á r Ambrus Béla szül. és ill. hely: Nagy-Kőrös, 21 éves, ref. nőtlen kéményseprő, napszámos; beszél magyarul; 159 csm.; zömök; arca kerek, egészséges; haja, szemöldöke barna; szeme barna; homloka alacsony; orra széles, nyomott; szája rendes; álla kerek; bajusza, szakállja nincs. Különös ismertető jelei bal karján égési sebhely.

R u h á z a t a: Sötétkék kamgarn nadrág, fekete nyakkendő, rabbakancs, kalap és kabát nélkül. Inge fehér.

Felkértem az összes hatóságok, hogy nevezettek nyomoztatni és letartóztatni sziveskedjenek.

Budapest, 1896. évi június 30-án.

Főkapitányság.

Megbomlott „magyar királyi“ ész.

A nagy közönség nem is tudja, hogy a helybeli pósta- s táviró-hivatalról szóló közleményünk óta, a szerkesztőség minden áldott nap amugy kedélyesen »cziczázik« a magyar királyi póstával, mint jófajta kandur az egérrel. A tettes pósta ugyanis hivatalos átiratban beismerte, hogy szabálytalanságot követett el, midőn közegei a nekünk szóló sürgönyökkel, melyek nem voltak lezárva, egész Nagyvárad városát beszaladgálták. Azóta az igaz, hogy lezárva küldik sürgönyeinket, de azt kívánták, hogy a kézbesítésről szóló igazolványt előbb írjuk alá, semmint a sürgönyt kívülről láttuk volna; ezt ugyanis a markukban szorongatták, mintha bizony bibicz-tojás volna. Valahányszor így jöttek, mindig megeredt az alkudozás a szerkesztőség nagy multságára, amely előre tudta, hogy a »magyar királyi« ész nem fogja sokáig birni ezt a kemény próbát. Ma csakugyan megbicsaklott véglegesen. Délután valami kihordója megint sürgönyt hozott és azt kívánta, írjuk alá az igazolványát, mielőtt még láttuk volna, hogy táviratot vagy a tettes postás táviró-hivatal esztét hozta-e a markában. Megtagadtuk az aláírást.

Elment.

De visszajött két óra mulva elszontyolodva. Megint megtagadtuk az aláírást, míg meg nem mutatja a táviratot.

Elment.

Estére azután megpuhult.

És mi sült ki?

Az, hogy az a sürgöny nem is szólt nekünk, a T i s z á n t u l szerkesztőségének, ha-

nem egy nyomodának. Hej, haj, nincsen párja a »magyar királyi« észnek. No de gondoskodunk róla, hogy többé ne bomoljon meg ennyire, mert a bolondok házába kellene csukni.

EGYESÜLETEK.

Az orvos egyesület szakülése. A »Biharmegyei orvos-, gyógyszerész és természetudományi egyesület« tegnap délután 5 órakor tartotta rendes havi szakülését a jogakadémia termében. Előterjesztették a Biharvármegye és Nagyvárad város egészségügyére vonatkozó jelentéseket. Szakelőadás ez alkalommal nem volt s így az ülés rövid eszmecsere után véget ért.

A „Réti Népkör“ választmánya ma csütörtökön délután 6 órakor saját helyiségében ülést tart. Ez alkalommal több fontos ügyet intéz el a választmány.

Ideiglenesen feloszló egyesület. A nagyváradai zenekedvelők dalárdája, a nyári hónapokra feloszlik. A napokban tartják meg búcsú estélyüket s csak Szeptemberben jönnek ismét össze próbák tartása végett. Mint értesülünk, B e l e z n a y Antal, a dalárda derék vezetője, nagy ambícióval dolgozik azon, hogy e társaságot, mely annyira össze van forrva társadalmi életünkkel, megerősítse s új tagokkal szaporítsa a létszámot, hogy a téli szereplésekkel, valószínűleg meglepetést szerezzen a dalkedvelő közönségnek.

SZÍNHÁZ.

Mi történt az éjjel.

A két szellemes, francia vigjátékiró Bronson és Carre mulatságos helyzetekben bővelkedő ötletes bohózatot mulatott tegnap este a csekély számú közönség. A folytonos derűtséget különösen Vendrey játéka idézte elő, ki Pönlörd patikus szerepéből pompás — folyvást kacagató — alakítást csinált. Tapsokat kapott Áldor Juliska kedves, ügyes játékaért s szép énekszámaiért, kivüle még Rózsahegyi (dr. Blanche Paul), Kantay (Seraphin), Janovics (Justaret) ügyeskedtek.

Hírek a szinkörből. P i n t é r Imre a kitűnő baritonista mint jelezte holnap csütörtökön lép föl először a Rip van Winkle-ben, szombaton a M a d a r á s z t éneki mellette Postás Miklós S. Áldor Juliska, a fejedelműt Lányi Edit játsszák. A legközelebbi operette újdonság a Márkus-Szabados-féle R i k a lesz, melyre az operette személyzet már szorgalmasan készül.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Írta: I. van Woude.

55

Mily komornak tűnik föl a nagy, tágas hálószoba, most, hogy egyedül vagyok benne. A holdvilágnál az ablakon át nézem a ház előtt elterülő vidéket. Amott jobbra zúg a megdagadt folyam, melyen néhány óra előtt egész más érzelmek közt keltem át. Látom a jeget csillogni a sárgás-szürke hullámokon és föltekintek a bubánatot keltő, szép holdra, mint annyiszor tettem már. Régi jó barátom az nekem, aki oly gyakran letekintett a fiatal leányra, az asszonyra, mint sok esztendő előtt az ártatlan gyermekre.

Ma azonban valami közénk állt. Oh, ott minden oly természetesen, megengedetten látszott — de itt, szemben az ő tiszta, átható tekintetével, itt a kötelesség-teljesítés és igazság eme világában adósság-könyvem lapjai hamar megtelnek följegyzésekkel.

Világot gyujtok és vetközni kezdek, de vajmi sokszor abbahagyok vele, és mozdulatlanul, gondolatokba mélyedtem meredek magam elé. A szemben álló tükörből daczos, halavány arcz tekint rám, a mely száraz, égő szemekkel nézi hasonmását.

— Képtelen vagyok a felebaráti szeretet és önmegtagadás gyakorlására.

Ezt vetette szememre. És e szavak tüzes betűkkel vannak szívembe vésvé.

Ismételten elmondom magamnak e lesújtó ítéletet; — nem tudom azt elmémből száműzni.

»Képtelen vagyok tehát a felebaráti szeretet s önmegtagadás gyakorlására.«

»Felebaráti szeretet« susogok magamba, mialatt tágra nyitott szemmel az ágyban fekszem és a sötétbe bámulok.

— Felebaráti szeretet — azaz a szeretet felebarátunk iránt, mindenki iránt . . . és önmegtagadás, vagyis megtagadása a saját énemnek. Gyermekeimért képes vagyok rá, még az apjáért is, de másokért, idegenekért nem. Oh nem, ki is volna arra képes! Ez nincs énbennem . . .

Tom eme szavait használtam önkéntelenül. Tehát ő is megvan erről győződve. Vigasztalan egy gondolat!

Ah, bárcsak megmutathatnám neki, hogy mennyi van abból énbennem . . .

XV.

Ah, ilyen napfölkelte télen!

Ki gondol a városban egy reggeli tájszép-ségére, amint oly tisztán, oly csodálatosan előtűnik elterül végtelen fehérségében?

Itt azonban meghat az a látvány, és mozdulatlanul, mélézva állok itt az ablaknál, kezemen tartva a függöny össze- s széthúzó zsinorját. Tömötten fekszenek a vastag hópihék az ablakpárkányon, hó fűdi az udvart, a kertet, a mezőt, a beláthatatlan tájat, messzire, egész odáig, hol a szemhatáron az égboltozat összefoly a havas tájjal, mely mindakettő a legszebb összhangban mutatja fehér, szürke, ezüst és égszínkék színeinek árnyalatait.

Ott, a sötét facsoport mögött kél föl a nap: egy kicsiny vérvörös folt, mely hamar növekszik s így fölfelé száll a magasba. Most már csodás, világos-piros sugarak ömlenek ki belőle, és az ég, a hó s minden köröskörül aranypiros fényárban fürdik. A nap azonban tovább száll fölfelé, mind magasabba, amíg felülemelkedik a fák csúcsán és előnti tiszta arany pompáját az egész vidékre, minden egészséges emberszívből azt a vidám érzést keltvén; ma gyönyörű napunk lesz!

Hányszor hívtuk egymást Tommal az ablakhoz, hogy ezt a látványt megcsudáljuk, aztán pedig megfordultunk, hogy áttekintő pillantást vessünk a kedves szobára a pattogó kandallóval és a gőzölgő teás-üsttel. Ez volt a kedves s édes élet!

Ma azonban beteg a szívem; nem kél benne egy vidám érzésem sem.

Egyedül, egymagamra hagyatva állok az életben.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Királyi pár elutazása.

Bécs, jul. 1. (Saj. tud. táv.) Király s királyné Ő felségeik ma elutaztak. A királyné Bajorszában Gizella főhercegnasszonynál fog három hétig tartózkodni; a király már 2-án reggel Ischlben lesz.

Tanügyi kongresszus.

Budapest, jul. 1. (Saj. tud. táv.) A tanügyi kongresszusra háromezernél többen érkeztek; sok tanító-egyesület testületileg jött fel, így a délmagyarországi tanító-testület négyszáz taggal. — Holnap délután előértekezlet lesz; pénteken össziülés. — Wlassics miniszter fogja megnyitni.

Amerikai magyarok.

Budapest, jul. 1. (Saját tud. táv.) Amerikában lakó magyaroknak küldöttsége érkezett ide, mely három vas-koszort hozott magával Széchenyi, Deák és Kossuth sirjára.

Miniszterek utazása.

Budapest, jul. 1. (Saját tud. táv.) B. Fejérváry honvédelmi miniszter szabadságra ment Karlsbadba. — Bánffy erdélyi református egyházkerületbe június 6-ára közgyűlést hívott egybe, melynek szencziós tárgya lesz Szász Domokos reform. püspök elleni följelentés egyházi vagyonnal való börze-spekuláció és idegen vagyton elszikkasztása miatt.

Mulatságos katonai rendelet.

Lugos, július 1. (Saját tud. táv.) Vidovics honvéd ezredes napiparancsban kitiltotta az altiszteket olyan nyilvános helyiségekből, hol tisztek ülnek, továbbá a korzóról, ha ott tisztek sétálnak.

Juritagok választása.

Budapest, július 1. (Saj. tud. táv.) Tegnap délután a gépipari és az agyag és üveg-ipari kiállítók választottak jury tagokat. Az előbbi csoport 10, az utóbbi 4 tagot választott. Jurytagok lettek: a IX. gépipar csoportban: Asbóth Emil, Táborosky Ottó, Melegh Béla, Tetmayer Károly, Jónás Ödön, Lencz Ödön, Jolsovczky Géza, Károlyi Lajos, Förster Nándor, Kühne Ede; a XIII. (agyag, üvegipar) csoportban: Szumzák Ernő, Zsolnay Vilmos, Borovitz Béla, Bárdos Árpád. A csoportbizottságok is tartottak ülést, s a gépiparban 10, az agyag- és üvegiparban 4 tagot ajánlottak a miniszternek kinevezésére.

Kerékpáros verseny.

Budapest, jul. 1. (Saját tud. távirata.) Az országos sportbizottság kerékpáros osztálya által tegnapelőtt rendezett kerékpáros verseny utolsó, egy órai versenye elmaradt a rossz idő miatt. Ezt a versenyt tegnap tartották meg a millenniumi versenypályán, és az csak a késő esti órákban ért véget. Az érdekes és feraszó verseny favoritja *Larwin* Károly, bécsi kerékpáros volt, a ki azonban csak második lett. Az első díjat 200 koronát, *Gerger* Ferencz, grázi kerékpáros nyerte el, a ki 42 és egyharmad kilométert tett meg a kijelölt egy óra alatt; második *Larwin* Károly (41 és fél kilométer) tett, a ki 120 koronát nyert, a harmadik díjat, 80 koronát *Reininger* Ede (Budapest) vitte el.

KÖZGAZDASÁG.

A derecskei-nagyléti vasut közgyűlése.

A debreczeni-derecske-n-léti vasut r.-társaság hétfőn tartotta meg évi rendes közgyűlést, a mely elnökválasztással kezdődött. Ugyan gr. Csekonics Endre val. belső titkos tanácsos h.-pályi uradalmát, mely e vidék érdekéhez fűzte, eladván, lemondott az elnökségről. A közgyűlés nagy sajnálattal vette tudomásul a lemondást s köszönetének és hálájának kifejezésül jegyzőkönyvileg örökölte meg Csekonics Endre grófnak kiváló érdemeit evasut létesítése körül s megfelelő módon hozta ezt tudomására volt elnökének. Helyébe egyhangulag és nagy lelkesedéssel *Simonffy* Imre kir. tanácsos polgármestert, az eddigi al-elnököt választotta meg. Alélnökké *Bernáth* István h.-pályi birtokos lett. Az igazgatóság üres helyeire *Brüll* Ármint és *Polasenszky* Gyulát, a felügyelő-bizottságba rendes tagokul *Balogh* Mihályt, *Száratory* Dezsőt és *Paksy* Albertet, pótagokul *Fisch* Ignácot és *Fülöp* M.-t. választották. Nagy örömet keltett, hogy a kereskedelemügyi miniszter a kincstár érdekeinek a vasut-társaságnál való képviselésével *Dobieck* Sándor vasuti főfelügyelő üzletvezetőt bizta meg.

A közgyűlés az igazgatóság jelentését az az első üzleti év eredményéről öröndetes tudomásul vette, a felmentvényt minden irányban megadta. Az elsőbbségi részvények az 1. számú szelvényre a tiszta nyereségből 3 frt 60 krt kapnak, ami kielégítő eredmény. A forga-

lom emelkedése várható a debreczeni helyi vasut Kossuth-utcai vonalának kiépítésétől, miután az most a dohánybevaltó hivatalal, később pedig a dohánygyárral is összeköttetést nyer. Ez által annak az 1000 hold dohánytermő földnek termése, a mely a debreczeni-léti vasut mentén fekszik, közvetlenül vasuton lesz a dohánybevaltó hivatalba szállítható, ami eddig tengelyen történt. — Ez a forgalmat 150—200 vaggonnal gyarapíthatja.

A magy. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság, a magy. kir. dohánygyárak és dohánybevaltó hivatalok részére 1896. évi augusztus hó 1-től kezdve 1899. évi július hó végéig bezárólag terjedő három évi időszakban szükséges különféle gazdasági cikkek szállítására pályázatot hirdet. Miről van szerencsénk az érdekelteket azzal értesíteni, hogy a pályázati hirdetmény feltételei a kamara hivatalában a hivatalos órák alatt — d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1896. július 1. A nagyvárad kerékedelmi és iparkamara: *Janky* József elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos titkár.

Tojás- és baromfi-kivitelünk a vámkülföldre Már körülbelül 20 éve mult, hogy Magyarországból a baromfi termékek exportja megindult a vámkülföldre; akkoriban, amikor exportunk föllandulása következett, meglehetősen nagy feleslegünk volt baromfi termékekből, de most kétségtelenül jelentékenyebben több van, ámbár a baromfitermékek ára nem hogy csökkent volna, hanem inkább öröndetesen emelkedett. Az exportban kiváltképp az alföldi tanyai nép veszi ki részét; ő tenyésztheti legkönnyebben a baromfiakat. A Duna és Tisza alvidéke, élén Bács-Bodrog vármegyével, továbbá, Csanád, Csongrád, Pest és Jász-Nagy-Kun Szolnok vármegyékkel, az ország egész külkereskedelmi baromfi termékek forgalmában mintegy 50 százalékkal parteczipálnak. A főcikk nagyon természetesen mindenkor a tojás volt; kivált a Bácska veszi ki ebben részét, ahonnan évenként 200—250.000 métermázsát is kivisznek. A Bácskából különben nem sokkal jelentékenyebb az élő baromfi export, mert bizony itt az élő baromfitörzs-állomány megüti az 5 millió darabot is, szállít Bácska élő baromfit az ország fővárosán kívül: Bécsbe és a vámkülföldre, főképp: Németországba és Angliába. Csanád vármegye pedig leginkább liba és ludkivitelével játszik nagy szerepet; egyedül Makó városából, a mult évben is mintegy 600.000 frt értékű hizlalt libát, illetve ludat exportáltak. Az idén még mozgalmasabb innen a kivitel, mert a ludak jól szaporítottak. A folyó év első felében, a vámkülföldön elhelyezett többnyire a magyar piacokról 25 millió frt értékű tojás és mintegy két millió értékű leölt baromfi. Ez a két tétel tehát igazolja nagy fontosságát a baromfi termékeknek — és így nagyon helyén valónak tartjuk, hogy ha a kormány is mind határozottabban előmozdítja hazánkban a baromfi tenyésztést. Fontos ez különösen ilyen válságos időben, amikor a gabonának jóformán ára sincsen.

Nagyváradai hetivásár.

— Július 1. —

Vásári árjegyzék a nagyvárad piacton 1896. július 1-ső napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6.10—5.90 Kétszeres buza, 5.20—5.10. Rozs 5.20—5.— Árpá 4.60—4.20 Zab 5.30—5.20 Tengeri 4.30—4.10 Borsó 1.— Lencse 16.— Bab 8.— Köleskása 11.50 Burgonya 2.80 Lángliszt 12.— Zsemlyeliszt 11.20 Fehérkenyér liszt 10.70 Barnakenyér liszt 9.20 Szalma fuvarral 2.60. Szalma fuvarral 1.70 Szalonna 50.— 6 kiló zsupp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa. bikk 3.—, tölgy 2.80, cser 3.20. 100 kiló marhahus 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaolaj 50.—. Egy liter bor 6 50, új 40. Pálinka 36 szilvapálinka 90, szesz 80. Egy métermázsza kő-só 10.70, nyers fagygyu —24, olvasztott fagygyu —36, szappan —26, birka gyapju 100 — magyar gyapju 40.—. Egy hektoliter ó-bor 40.— új bor 30.—, méz 1.—, kemény faszén 1.60, puha faszén —, kendermag 9.—, köles 5.50 repeze 0.00, dió 26.—, mogyoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 14, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 36, ve-

res hagyma 14, fog-hagyma 32, bors 1-60, paprika 120 barnakenyér 9. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 6.50 mm. Luczernamag 25 36. frtig, 1 mm. Lóhere 30—42 1 mm Burgondi 24.

Marha ártáblázat 1896. július 1-ről
egy pár első rendű jármás ökör 320—345 egy pár másodrendű jármás ökör 230. 300, egy pár harmadrendű jármás ökör 130,200. 1 pár fejős tehén 70—210. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 00—80 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 00—65 1 drb. veres borju 0—09 1 drb. fél éves borju 20—30. 1 drb. egy éves borju 28—50. két éves borju 30 60. 1 drb. hizott sertés —, — 1 pár fél éves sertés —, — 1 pár egy éves sertés —, — 1 pár két éves sertés —, —, egy drb. jó igás ló 90—95. 1 pár ökörbőr 20—24. egy pár tehénbőr 12—15. borjubőr 4—50, 1 pár lóbor 0—09. 1 pár juhbor 00—.

Forgalmi kimutatás 1896. évi július hó 1-ről: Tiszta buza körülbelül 100 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 200 hltr, árpa 100 hltr. zab 50 hltr, tengeri 200 hltr, burgonya 1500 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy — drb, félhizott — sovány —, süldő —, malacz —, hizott marha 10, jármás ökör 300, fejős tehén 260, borju 180, bivaly —, juh és bárány 100 ló 162.

Terménytőzsde.

Budapest, július 1.

B u z a tavaszra, bácskai	4.22
» tavaszra, északi	6.23
» szeptember-októberre, bácskai	0.—
» szept-okt.-re északi	6.04
R o z s tavaszra bácskai	0.—
R o z s tavaszra, északi	0.—
T e n g e r i, június-júliusra, bácskai	0.—
» jun-jul-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.—
» aug-szept.re, északi	10.5545

Bécs, július 1.

B u z a tiszai	7.25—7.56
» bánsági	7.05—7.60
» bácskai	—0—0
» szokványáru ősze	6.95—7.50
B u z a szokványáru tavaszra	6.98—700
R o z s tiszavidéki	—0.0
» szokványáru tavaszra	—0.0
» szokványáru tavaszra	6.12—6.14
T e n g e r i magyar	4.00—4.01
Z a b, magyar kereskedelmi	6.45—655

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. július 1.

Magyar aranyjárdék 4%	122.75
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereségy sorsjegy-kölcsön	150.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.50
Oszták járadék papírban	101.25
Oszták járadék ezüstben	101.25
Oszták járadék aranyban	122.50
Oszták korona járadék	101.—
1860. oszták államsorsjegyek	145.—
Oszták magyar bankrészvény	955.—
Magyar hitelbank részvény	380.—
Oszták hitelintézeti részvény	351.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	358.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.50
Német birodalmi márka	58.80
London vista	119.95
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.75

Szerkesztő postája.

Többeknek. Félreértések kikerülése céljából kérjük lapunk barátait s levelezőit, hogy a lap szellemi részét illető közleményeiket közvetlenül a szerkesztőségre czimezzék, mert különben nem

kezeskedhetünk róluk. — **Czinóber.** N.-Várad. A tárcza jól indul, van is komikum benne, de a kevésbé gondos kidolgozás következtében vége felé ellapul ha szerét ejtjük, simitunk rajta egyet. Próbáljon másat.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Csütörtökön, 1896. július 2-án,
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével
Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

RIP VAN VINKLE.

Regényes nagy operette 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, pénteken, 1896. július hó 3-án

Az arany ember.

Eredeti regényes dráma 5 felvonásban.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp

Ezen hírneves háziszor ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzölésként alkalmazatik közvényenél, csúznál, tagszaggatásnál és meghülekéknél és az orvosok által bedörzölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártása Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer. hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszer-tárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utaztat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.
Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHIVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZITÉSE.

PAPIR- és IRODASZEREK

* * * * * raktára. * * * * *

Kitünő minőségű, czégünkkel ellátott aczéltollak.